

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș
și organ informativ al AGRU-lui din Eparhia Maramureșului

Bluroul de distribuire: **Librăria Asociațiunii Sighet, Piața Unirei No. 25**

Apare în fiecare Duminică.

Prețul unui exemplar: 1 Leu

Lumina lumii.

Isus le-a spus apostolilor următoarele:

„Voi sunteți lumina lumii. Nu poate cetatea să se ascundă stând deasupra muntelui.

Nici nu aprind lumina și opun sub acoperământ, ci în sfeșnic și luminează tuturor celor din casă.

Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune să preamărească pe tatăl vostru cel din ceruri”.

Noi toți trebuie să fim apostoli, apostolii laici, deci și nouă ne-au sunat cuvintele dulcelui Mântuitor. Noi suntem lumina lumii. Noi creștinii catolici suntem lumina omenirii. **Catolicii nu prin vorbele lor trebuie să lumineze lumii, ci prin faptele lor bune.** E bine, e foarte bine că Isus așa de clar le-a spus catolicilor tuturor timpurilor: „Așa să lumineze lumina noastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune

să preamărească pe Tatăl nostru cel din ceruri.”

Va să zică: Nu e destul ca eu numai cu vorbe să fiu catolic. În toate faptele mele trebuie să țin seamă de catolicismul meu.

Catolicul adevărat nu calcă poruncile lui Dumnezeu și ale Bisericii. Dacă din nefericire a greșit contra lor, se grăbește, prin mărturisire bună să se curățe de păcate.

Catolicul adevărat e milos. Nu trece nepăsător pe lângă suferințele altora. Se năzuiește prin toate forțele sale ca să ajute pe alții.

Catolicul adevărat e iubitor de pace. Nu atacă pe nimeni. În fiecare om își vede un frate. La calomnii nu răspunde prin calomnii, pentru rău plătește cu bine. Porunca iubirii el nu o uită niciodată.

Catolicul adevărat e pașnic, dar nu e laș. Credința și o mărturisește.

Când e nevoie își apără Biserica curajos. Luptă pentru principiile lui. Greșeala nu-o numește virtute oricine o comite.

Catolicul adevărat e tare. Greutățile vieții, nu-l doboară pentru că el știe că viața pământească cu suferințele ei este trecătoare, dar răsplata suferinții e eterna.

Catolicul adevărat e înțelept, iertător și tolerant. În toate actele lui e drept. Dintre două posibilități alege totdeauna aceea, care i se pare mai dreaptă, mai frumoasă, mai bună.

Catolicul adevărat ia adesea Sf. Cuminecătură. El nu poate trăi în păcat. De ce să se lipsească de Taina cea mare, dacă sufletul lui e curat?

Societatea catolicului adevărat e plăcută. În el ies la iveală calitățile cele mai nobile ale rasei umane.

Scurt: Catolicul adevărat e lumina lumii.

Suntem potlogăriți la noi acasă!

Se știe, că ultimul timp, Maramureșul a devenit teatrul unor lupte confesionale, cari se dau între gr. ortodocși și între gr. catolici.

Gr. catolicii suntem considerați drept minoritari, revizionști și tot ceea ce vreți. Ba ceva mai mult, un preot ortodox, în ziua eroilor, pur și simplu ne-a declarat dușmanii patriei, și aceasta din simplu motiv că suntem gr. catolici. Noi suntem acei cari ne îndreptăm privirile spre Roma și Budapesta iredentistă. Cu un cuvânt, suntem unguri și pace bună. etc.

Dacă astfel stau lucrurile, credem că a sosit vremea, ca să nu mai admitem să fim jigniți în bunele noastre sentimente naționale, avem o datorie de onoare față de memoria înaintașilor noștri, cari prin simțimentele lor naționale românești în vremuri de stăpânire streină ne-au păstrat și transmis dulcea noastră limbă românească dătinile și tot ceea ce avem noi mai scump. Nu putem admite ca la noi acasă să fim palmuiți de către niște venetici necugetați, cari n'au venit aci de dragul ortodoxismului, ci de dragul afacerilor mârșave care se țin lanț în Maramureșul lui Dragoș.

Ortodocșii vor că întâiu să-și câștige câțiva credincioși (pe toți cei divorțați, etc. . .) de pe lângă sat, cari apoi să le devie clientela politică și în numele căror să se poată înfrupta din codrii Maramureșului și pe de

asupra, folosindu-se de centralismul exagerat dela noi, să pretindă ca să fie aleși deputați și senatori, căci în Maramureș nu sunt buni români cari să apere interesele popoului.

Suntem mereu șicanați pentru că suntem credincioși gr. catolici. Dar, dacă noi am primit creștinismul dela Romani, pe cari ne fălim să-i declarăm strămoși ai noștri, apoi azi, nu trebuie să ne fie rușine pentru faptul că avem aceeași religie pe care au ayut'o strămoșii noștri și pe care o au popoarele de gintă latină.

Cine examinează în mod obiectiv toate frământările dintre sătenii și intelectualii noștri, poate să constate următoarele;

Azi, când am ajuns între hotarele unei Români libere, nu mai există aceeași solidaritate și iubire între român și român, ca pe timpul vechei stăpâniri, când ne era amenințată însăși ființa noastră etnică.

După războiu, pe lângă demagogia pe care o făceau și o mai fac diferenți samsari politici, care ară drept urmare ura, cearta, vrajba dintre săteni, mai vine și ortodoxismul ca să mărească discordia dintre săteni, cari acum mai mult ca oricând, au nevoie de liniște și de unire, atât de teren spiritual cât și economic.

Dacă în timpul stăpânirii străine, n'am fost așa de hărțuiți și căznii pe chestie confesională, de ce acum, după

ce ne vedem adunați toți românii într'o Românie Mare și liberă, stăpânirea vrea ca să ne facă cu orice preț ortodocși, prin amenințare și intimidare, nerespectând legea cultelor.

Mai este nevoie ca să se înființeze noi parochii ortodoxe pentru a încărca bugetul statului? E nevoie ca să se investească atâția bani în noi biserici ortodoxe în care să se închine o mână de credincioși, chiar acum când avem de luptat cu atâtea greutăți? N'ar fi mai echitabil ca acești bani, cari se iau din avutul nostru public, să se folosească la repararea școlilor, iar acolo unde nu sunt localuri de școală să se zidească școli; cu o altă parte din bani să se cumpere cărți și eventual încălțăminte și îmbrăcăminte pentru copiii săraci, căci au și ei dreptul să se lumineze?! Sau iureșul acesta ortodox se declanșează cu scopul de-a asigura câte o decorație în plus (meritul afacerilor bisericesti animatorilor curentului de ortodoxizare, cari probabil că sunț niște colecționari de decorații. Ar fi cazul, ca să se termine odată cu această parodie ortodoxă!!

Dacă Maramureșul, timp de aproape una mie de ani a putut rezista diferitelor influențe și tendințe mai mult decât alte provincii — Bucovina, Basarabia și Moldova — (vezi: „Desnaționalizaii Maramureșului” de d. G. Mihalyi, păstrându-și individualitatea etnică, limba curat românească, nealterată, limba pe care o vorbea și Dragoș, apoi aceasta se datorește preo-

șilor și dascălilor gr. catolici din acest colț de țară.

Pentru a asigura liniștea, pacea și buna învoire dintre săteni, stăpânirea trebuie să renunțe la aceste practici teroriste de ortodoxizare. Totuși, dacă cei cu puterea trecătoare în mână nu renunță la agitația spiritelor, dau dovadă de lipsă totală de bun simț, nefiind în asentimentul majorității absolute a populației. Iar, dacă acei cari nu au nimic comun cu glia noastră strămoșească, pe care strămoșii noștri ne-au păstrat-o cu atâtea jertfe, vor continua să ne potlogărească la noi acasă punând la îndoială sentimentele, vom ști să-i trimitem de unde au venit.

Dacă atâția și atâția dintre părinții, rudeniile și sătenii din satele noastre s'au înșirat în rândul voluntarilor pe la sfârșitul războiului, din cari mulți au rămas pe câmpul de luptă, luptând pentru realizarea visului milenar, apoi să nu ne vină oameni cu interese meschine, ca să ne ponegrească la noi acasă.

Nu putem încheia aceste rânduri, înainte de a reproduce o parte din expresiva frază, cu care d. G. Mihalyi își încheie instructiva și documentală broșură mai sus citată :

... „dacă Maramureșul românesc, în contra atâtor împrejurări adverse și-a putut păstra caracterul românesc în mod atât de singular sub scutul bisericii catolice, atunci — odată ajuns în țara lui, are dreptul să pretindă ca în viața lui sufletească să fie lăsat în pace”.

(Sarasău 6 Iulie 1936.)

Dumitru Holdiș

Crestături pe răboj.

Din val-vârtejul ce cuprinde, smulge și de multe ori, înneacă sufletele cari simțesc creștinește și românește se desprinde vuetul unei cumplite și tragice lupte.

Se desprinde acest vuet în deosebi pe plaiurile incolțite de sărăcie, stăpânite de o pătură socială forțat suprapusă și împănată de dureroase lupte fratricide ale Maramureșului. A fost pornit valul de acei nesocoliți cari vor, cu vreme și fără vreme, să facă lecții de „naționalism integru” acelor cari prin sânge, crez și muncă sunt cei mai valoroși fii ai României; acelor cari printre înaintașii lor numără o mulțime de mucenici ai cauzei naționale; acelor cari înșiși au suferit toate atrocitățile unui regim de extirpare al idealurilor naționale născute, doicite și sporite de Biserica română unită cu Roma.

Da. La fiecare răspântie se aude glesul acestor limonagii: Veniți la noi; la taraba noastră se vinde sentimentul național; românismul sterilizat de bacteriile unei legături în cele sufletești cu streinătatea. Și streinătatea pentru ei este Roma dreptei credințe: leagănul sângelui și ae crezului nostru.

Ridicați-vă, deci, de sub glie voi șefii „Partidului Național Român”: Bărnăuțiu, Barițiu, Rățiu și Gh. Pop de Băsești. Vino Leule dela Șișesti, care pentru crezul tău românesc ai infundat temnițele Seghediuului Să fii prezent la apel popo Si-

laghi din Bicău (jud. Satu-Mare) care, în procesul milenar al Românilor ardeleni, n'ai știut de reticențe și ai fost bun bucurios să lași pe drumuri o văduvă și 7 (șapte) copii, dându-ți timpul spre mutilare călăilor, dușmani ai numelui de „Român”. Și tu Mureșene, cel cu craniul perforat de glonțele aceluiași dușmani, când, după îndelungată luptă sub steag românesc, mânat de nostalgia, ai venenit să-ți vezi părinții și vatra din Măriușul Sătmarului. Veniți voi toți, vii și morți, cari ați stat înaintea, țevei de carabină, cari ați fost legați de coada roibilor sălbateci, cari ați dus lupta acerbă și care s'a sfârșit cu biruința românismului. Veniți la inaugurarea unei noi școli românești care s'a deschis în Maramureș. De astă dată înșirați-vă printre elevii acestei școli.

Profesori sunt acei cari pe vremea luptei Voastre titanice și a izbânzii, care a încoronat această luptă, s'au adăpostit în faldurile unei rochii de mamă. Descoperiți! (Părintele Si-laghi, când va executa comanda, va fi văzut cu țidva fără piele, căci printre supliciile lui a fost și jupuire.) Ascultați cum acești neoliți ai crezului național vă condamnă.

Intrebați-va de ce?

Înainte, însă de a vă impune tăcerea, care în chipul cel mai elocvent vă indică caracterul eroic, mai glăsuiți odată. Odată, o singură dată,

pentru împăciuria tuturor. Faceți prin glasul Vostru cunoscut întregul sbucium care sfâșie sufletele colaboratorilor (voștri) și a fiilor voștri, cari azi sunt calomniați și purtați pe la cele parchete de toate nulitățile.

Poate glasul vostru va opri avalanșa de injurii în gâtul celor impii și va pune sfârșit unui război dintre cele mai tragice.

Calinești, la 9 Iulie 1936.

Preot C. BĂLAN

Din discursul D-lui Titulescu la plecarea nunțiului Papal.

Deși actualitatea momentană — să zicem ziaristică — acestui discurs a fi trecut cu prima publicare apărută în cotidienele cu mare tiraj și cum publicul cetind în fugă și fără a medita asupra celor cetite, oprindu-se mai mult asupra crimelor, delapidărilor și la toate cele ce interesează cetitorii acelor gazete, pentru noi, în special, catolicii din această scumpă și frumoasă țară, acel discurs are o însemnătate și o importanță extrem de mare.

Insemnătatea acestei vorbiri e chiar actuală în momentul de față, când poate este vorba de demisia Domnului Titulescu din postul de Ministru de externe.

Iar în acea ce ne privește pe noi maramureșenii uniți cu Roma nu-și poate pierde actualitate această temă, că de o parte de ce părere este și ce declarații face un mare bărbat de Stat, un credincios și devotat fiu al bisericii ortodoxe în postul de conducere a destinului

țării și ce spun și ce fac de altă parte frații ortodocșii fără credință și fără scrupule în chestia catolicismului, îndeosebi la granița țării, la aceasta graniță de nord, periclitată, nu atât din partea dușmanilor externi cât din partea înconștienților interni de toate nuanțele.

După aceste considerații să trecem la partea discursului a cărui importanță viitorul o va arăta și al cărui conținut va fi actual până când va exista pa-palitatea.

Era în seara zilei de 18 Iunie pe peronul Gărei de Nord unde se imbulzeau Ministrii, întreg corpul diplomatic și cler de felurite nuanțe. Pleca D. D. Valeriu Valeri, Nunțiul Apostolic și D. D. Miron Cristea, Patriarhul Bucureștilor. Cel dintâi, înainte de a merge la Paris unde a fost trimis, se ducea la Roma, să mulțumească pentru înaintarea în cel mai însemnat post diplomatic al Vaticanului. Cel de al doilea

facea o călătorie la Triest, Veneția și aiurea, înainte de a se duce la Londra.

În ajunul serei de care vorbirăm, la masa dată de Ministerul Afacerilor Streine Nunțiului, D. Titulescu a vorbit așa de frumos și de înțelepțeste încât se cade să reproducem, ce a spus acolo marele nostru diplomat.

Scoatem din acel discurs parte cea mai pronunțată în susținerea documentării noastre.

Iată între altele ce declarații facea acest mare bărbat de Stat: „Neîncetat s'a spus că puterea cea mare a Sfântului Scaun stă în faptul că privește problemele din punctul de vedere al Vecinicii. Sunt, Prea Sfințite, credincios. Mă țin de Biserica Ortodoxă Autocefală Română și înțeleg să nu mă depărtez niciodată de învățăturile și regulile ei... Dar era ceva mai presus de toate care strâns ne apropia de: Unitatea religiei lui Hristos... Concordatul a fost rodul serioasei negocieri, prelungite sub patru Guverne succesive, ceea ce de altfel, mi se pare că este un zălog, de soliditatea acestui Pact, la care au colaborat toate partidele politice din România, astfel că numeroși sunt cei ce vor veghea la aplicarea lui.

„De altminteră poate gândi vreodată cineva că relațiunile dintre S. Scaun și România ar putea fi altele decât relațiuni „aceasta o aji fu putut ceti cât de bine!!!” de bunăînțelegere și de colaborare? N'avem noi oare a c e l a ș i ideal, nu ne luptăm noi pentru aceeași cauză, care este cauza păcii, aici pe pământ? Sanctitatea Sa Paps este Vicarul lui Hristos, al Aceluia care fu vestit de Prooroci drept Împăratul Păcii, al Aceluia a cărui venire pe lume fu salutată prin cântarea: Pace, între oameni bunăvoire“?

(Discursul după Vestitorul)

Preoții din Asociația „Sf. Nichita al Remesianeii” în exerciții spirituale.

Sunt trei ani decând, la inițiativa Ilustrisimului Dr. I. Bălan, a luat naștere Asociația preoților necăsătoriți sub patronajul Sf. Nichita al Remesianeii apostolul Românilor, a cărei scop este „să ajute pe membri în ajungerea țintei lor de a fi preoți sfinți și adevărați apostoli în mijlocul neamului românesc”. Pornind din Blaj, ideea a fost călduros îmbrățișată și în celalalte dieceze române unite. La Oradea și la Cluj s'au și înființat deja asociații similare, cari, nu peste mult, sperăm, se vor federaliza cu cea dela Blaj.

An de an se adună preoții înrolați sub drapelul Sf. Nichita, din întreagă provincia mitropolitană, pentru ca împreună să-și facă deprinderile sufletești de 3 zile.

Aceste primeniri sufletești la cari au participat pe lângă preoții asociați și alți preoți celibi sau vânduvi fără copii dornici de a face exerciții spirituale bune, s'au ținut anul acesta în Seminarul teologic din Blaj între 6—10 I. c., sub conducerea Păr. Augustin Pop dela Bixad. Expert în celea duhovnicești și bun cunoscător al vieții preoților celibatari, Părintele Ieromonah a vorbit atât de convingător și interesant, indicând mijloacele cele mai potrivite pentru însușirea vir-

tuților necesare preotului și întrebunțând exemple recente bine alese, încât, tot timpul meditațiilor, cei prezenți l-au ascultat cu atenția încordată, notându-și la sfârșit cu multă asiduiate hotărârile luate.

După terminarea exercițiilor a avut loc adunarea generală anuală a membrilor din Arhi-

dieceză sub presidenția Ilustrisimului Dr. I. Bălan, la care au luat parte și membrii celorlalte dieceze. S'a discutat noul proiect de statute, care, cu mici modificări, va fi supus aprobării Preav. Consistor Arhiepiscopesc.

De vreme ce Asociația Sf. Nichita există și funcționează în trei dieceze cu rezultate foarte îmbucărătoare, ar fi bine să se gândească la înjghebarea unei astfel de asociație și preoții celibi ori vânduvi fără copii din Eparhia noastră. Este spre supremul lor interes sufleteș și în folosul mântuirii sufletelor.

Misionarul.

În luna trecută și-a început apariția la Lugoj, organul Operei pontificale pentru propagarea Credinței cu titlul Misionarul sub conducerea Păr. canonic Dr. Nicolae Brinzeu. După cum promite, acest buletin, care apare trimestrial, va aduce informațiuni asupra evenimentelor mai importante în legătură cu opera misionară a Bisericii catolice.

Numerii 1—2 se ocupă de importanța operei de propagare a Credinței între păgâni și în special de organizarea ei în România. După primul an de funcționare a acestei opere la noi, s'a putut constata cu bucurie, cum scrie Păr. canonic

dela Lugoj, că „neamul nostru a ajuns să-și ia locul” în ceea ce privește contribuția lui la propagarea Credinței „între națiunile civilizate”. Ziua misionară a anului 1935 a dat un rezultat frumos. S'au adunat 333.056 Lei. Această sumă s'a colectat din cele cinci eparhii române unite, între cari locul întâiu îl ocupă tânara Eparhie a Maramureșului, cu suma de 121.736 Lei.

Biserica soră ar putea lua pildă. Ea ar face nespun mai mult pentru preamărirea lui Dumnezeu, prestigiul ei propriu și cinstea neamului, dacă banii ce-i risipește pentru prozelitismul

din Maramureș, sămânând vrajbă între frații cari se află în posesiunea întregului adevăr creștin, iar întrebuinta la opera de încreștinare a păgânilor.

Ținând seamă de idealul înalt și sfânt ce propagă, de redactarea bine îngrijită și de prețul minim de 20 Lei al abonamentului anual, credem că nu se va afla nici unul din bunii noștri credincioși știutori de carte care să nu se aboneze la acest buletin.

Facă Domnul ca Misionarul să se răspândească cât mai mult în masele credincioșilor catolici și glasul

lui să le îndrepte atențiunea spre cei ce petrec departe de lumina Evangheliei, îndemnându-i de bună vreme să contribue, când li se va cere, cu obolul lor la susținerea operei de încreștinare a păgânilor.

Educația Religioasă în școlile primare. Universul din 17 Febr. a. c. a publicat următoarea știre :

Ministerul instrucțiunii a fost informat, că unii preoți, delegați de organele administrative bisericesti să predea religia în școlile primare, neglijează această îndatorire, iar alții nu dau destulă atenție predării materiei prevăzută în programa

de învățământ, astfel că educația religioasă în școală, slăbește. Ministerul a trimis un ordin circular inspectorilor și revizilor școlari prin care le pune în vedere ca, în controlul pe care-l fac, să dea toată atenția chipului cum se predă învățământul religios, acesta având o deosebită importanță pentru educația morală a copiilor.

Organele de control vor semnala ministerului toate neglijențele și abaterile ce vor constatarea spre a se putea lua măsurile necesare.

E dureros acest lucru. Dar dacă e vorba de controlul ministerului, Biserica are dreptul la controlul făcut prin oamenii ei. Pentru ce nu se numesc controlori eclesiastici ai învățământului religios ?

Calendar săptămânal.

19—25 Iulie 1936.

- 19. Dumineca VII. d. Rusalii ap. Tit.
3, 8. Evg. Mat. 5, 14—19 C. Macrina
- 20. Luni Prof. Ilie Tezo. ap. Iac. 5,
10. Evg. Luca 4, 22.
- 21. Marți C. Simeon.
- 22. Mercuri Maria Mad.
- 23. Joi M. Foca.
- 24. Vineri M. Cristina.
- 25. Sâmbătă Adorm. Sf. Ana.

20 Iulie aniversarea morții Regelui
Ferdinand I.

„Voi sunteț lumina lumii. Nu poate cetatea să se ascunză, stând deasupra muntelui. Nici nu aprind lumina și o pun subt acoperemânt, ci în sfeșic și luminează tuturor celor din casă. Așa să lumineze lumina noastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele noastre cele bune să preamăreacă pe tatăl nostru cel din ceriuri. Să gândiți, că am venit să stric legea sau provincii: n'am venit să o stric, ci să o plinesc. Căci adevăr zic nouă, până ce va trece ceriul și pământul, o iată sau o cirlă nu va tece din lege, până ce toate se vor face“.

Mateiu 5, 14—18.

